

Notatka

z inauguracji Seminariów Prawnych dla Biznesu

z dnia 1 października 2020 r.

organizowanych przez

Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku oraz Izbę Przemysłowo-Handlową w Białymstoku

Podczas spotkania przedstawiono szereg postulatów dotyczących sposobu tworzenia prawa w ogólności, propozycji przedstawionych w ramach projektu ustawy o zmianie ustawy kodeks spółek handlowych i niektórych innych ustaw. Zaprezentowano również dodatkowe obszary, które w ocenie uczestników seminarium mogłyby być przedmiotem działań ustawodawcy.

Postulaty generalne

Jeśli chodzi o pierwszy z obszarów wskazano, że prawo powinno być tworzone w sposób transparentny i przy udziale przedstawicieli zawodów prawniczych, naukowców, a także co ważne przy udziale podmiotów, na których sytuację prawną oddziałuje regulacja. W wypadku prawa handlowego niezbędny jest więc udział przedsiębiorców.

Jako istotną kwestię wskazano potrzebę holistycznego podejścia do tworzenia prawa. Rozumianego jako takie, w którym normy wprowadzane w jednym obszarze są spójne merytorycznie i terminologicznie z rozwiązaniami przyjętymi w innych dziedzinach. Dla regulacji gospodarczych szczególną rolę odgrywa w wielu wypadkach prawo podatkowe.

Uczestnicy seminarium podkreślali przy tym znaczenie stabilności prawa, zwłaszcza w tych obszarach, w których regulacje prawne są podstawą decyzji biznesowych przedsiębiorców. Nazbyt daleko idące zmiany, zaskakujące przedsiębiorców, mogą w takich wypadkach zniweczyć efekty działań przedsiębiorcy.

Jako ważną cechę wskazywano również na to, że ramy tworzone przez prawo powinny mieć charakter generalny i unikać nadmiernej kazuistyki. Jednocześnie jednak istotne jest to aby pozwalały podmiotom zobowiązanym na precyzyjne określenie ich sytuacji prawnej i konsekwencji podejmowanych przez nie działań, a także by były na tyle elastyczne aby można je było dostosować do indywidualnej sytuacji danego przedsiębiorcy.

Ocena proponowanej nowelizacji

W odniesieniu do propozycji przedstawionych przez Komisję do spraw reformy nadzoru właścicielskiego, szczególne zainteresowanie uczestników seminarium wzbudziła regulacja grup spółek oraz ustawowe wprowadzenie do polskiego porządku prawnego zasady biznesowej oceny sytuacji.

Jeśli chodzi o prawo grup spółek uczestnicy seminarium zgodzili się, że uregulowanie tego obszaru jest zasadne, a możliwość wydawania wiążących poleceń może być w pewnych wypadkach wygodnym narzędziem. Zauważono, że w wielu obszarach już obecnie grupy spółek są traktowane jak jeden podmiot. Jednocześnie dostrzeżono, że przewidziany w projekcie formalizm tworzenia grup spółek, odpowiedzialność podmiotu dominującego związanego z wydawaniem wiążących poleceń oraz obowiązek ujawniania informacji o wydanych wiążących poleceniach mogą zniechęcać do ich stosowania. Zamiast tego przedsiębiorcy mogą zdecydować się na działanie w oparciu o nieformalne

polecenia i naciski. Podczas dyskusji zauważono również, że prawo grup spółek wymaga wagi interesów różnych kategorii podmiotów, na których sytuację oddziałuje jej funkcjonowanie.

Pozytywnie oceniono postulat wprowadzenia do polskiego systemu prawnego zasady biznesowej oceny sytuacji. W ocenie uczestników pozwoli to na bardziej precyzyjne określenie sytuacji prawnej menadżerów spółek. Wątpliwości zgłoszono natomiast co do tego czy uzależnienie możliwości skorzystania z jej dobrodziejstw od tego czy menadżer działał „w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego” nie będzie rodziło problemów praktycznych ze względu na niedookreślony charakter tego pojęcia.

Z pozytywną oceną spotkały się również rozwiązania w zakresie ułatwienia zdalnego uczestniczenia w posiedzeniach organów spółek handlowych wprowadzone w ramach Tarczy Antykryzysowej 1.0. Jak wskazywali uczestnicy rozwiązania te ułatwiły działania spółek w pierwszych tygodniach i miesiącach pandemii. Pozytywnie oceniono też deklarowane przez Komisję ds. reformy nadzoru właścicielskiego dalsze prace nad wykorzystaniem nowych technologii w prawie spółek.

W odniesieniu do proponowanego w projekcie nowelizacji KSH czasu *vacatio legis* wskazano, że może on być niewystarczający do tego by odpowiednio zmodyfikować umowy spółek czy statuty i zarejestrować je w rejestrze przedsiębiorców. Z tego powodu należałoby rozważyć wydłużenie tego terminu.

Potencjalne obszary dalszych działań

W związku ze wzrostem złożoności prawa handlowego w dyskusji przedstawiono postulat rozważenia przez ustawodawcę zasadności wydzielenia umów gospodarczych z obszaru prawa cywilnego, analogicznie jak to miało miejsce w II RP, w której czynności handlowe były częścią kodeksu handlowego, a nie kodeksu zobowiązań. W tym kontekście pod rozwagę poddano również to na ile adekwatne i pomocne jest uzupełniające stosowanie do KSH norm KC. Jako kwestię zasługującą na rozwagę wskazano też to na ile zastosowanie do stosunków gospodarczych znajdują normy etyczne oraz to czy w tym zakresie nie byłoby zasadne bardziej szczegółowe opisanie tej treści. Wątpliwości w tym zakresie rozwiewa jednak w istotnym stopniu orzecznictwo. Pod rozwagę poddano też to czy właściwym miejscem na uregulowanie kwestii prokury jest KC i czy przepisy jej dotyczące nie powinny znaleźć się w KSH, jak również to na ile instytucja prokury jest uzasadniona w sytuacji gdy udziela jej osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą.

W zakresie sporów gospodarczych, wskazywano na potrzebę promowania alternatywnych metod ich rozwiązywania, przywołując w tym kontekście sukcesy z jakimi sąd arbitrażowy i mediacja funkcjonują w Województwie Podlaskim. W ocenie uczestników seminarium promocja takich form rozstrzygnięcia sporów byłaby korzystna dla przedsiębiorców, a jednocześnie zmniejszyłoby obciążenia sądów. Podkreślono, że dużą i stale rosnącą rolę ADR uwzględniono już w programie studiów prawniczych na Uniwersytecie w Białymstoku, gdzie zajęcia z tego obszaru są obowiązkową częścią kształcenia studentów. W odczuciu uczestników seminarium dla promowania alternatywnych metod rozwiązywania sporów wskazane byłoby wprowadzenie zmian ustawodawczych promujących tą instytucję, w tym poprzez bardziej wyraźne określenie możliwości jej wykorzystania w sporach korporacyjnych. W tym kontekście uczestnicy seminarium przywoływali doświadczenia świadczące o tym, że w pewnych obszarach, w których ADR są formalnie dopuszczalne ich praktyczne zastosowanie okazuje się nie możliwe. Jako przykład przywoływano tu postępowania mediacyjne w administracji. Zgodnie z ustaleniami jakie padły w toku seminarium część jego uczestników przedłoży w najbliższym czasie propozycje zmian legislacyjnych w tym obszarze.

Mając na uwadze, że wielu rodzimych przedsiębiorców osiąga wiek, w których istotną rolę zaczyna odgrywać przekazanie przedsiębiorstwa kolejnym pokoleniom, uczestnicy seminarium podkreślili potrzebę wypracowania rozwiązań pozwalających na sprawne i efektywne załatwienie spraw sukcesyjnych, a także wprowadzenia mechanizmów które pozwolą na zapewnienie ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa, w razie śmierci przedsiębiorcy.